

Bijeenkomst wijkvereniging Noordvest-Molenbuurt over herontwikkeling Energiepark e.o. dd. 6 december 2018

Verslag door Corine Hendriks

1) Opening door de voorzitter van de wijkvereniging, Wiecher Steenge

Wiecher Steenge opent de bijeenkomst. Hij legt uit dat er al op 12 december een bijeenkomst wordt gehouden door de gemeente. Dan wordt de wijkvereniging in de persoon van Steenge geïnterviewd over de uitkomsten van de huiskamergesprekken. De bedoeling van de bijeenkomst van vanavond, 6 december, is om te kijken of we geen belangrijke zaken over het hoofd hebben gezien. Steenge vertelt vervolgens dat B&W van Leiden een projectopdracht 'Herontwikkeling Energiepark e.o.' heeft vastgesteld:

- Op 14 november is een participatietraject gestart. Dit betekent dat de onderhandelingen met de MBE Groep vooralsnog stil liggen. De gemeente wil eerst weten wat de visie van de buurt is. (Steenge vertelt dat de intentie-overeenkomst tussen de gemeente Leiden en de MBEG steeds een einddatum heeft gehad. De volgende einddatum is december maar Steenge sluit niet uit dat de gemeente onderhandelt met de MBEG over een volgende overeenkomst vanwege de (vermeende) *benefits* die de MBEG kan leveren.)
- Bewoners van de wijk en van aangrenzende wijken, evenals stadspartners/belanghebbenden worden uitgenodigd om mee te praten over de kaders voor 1) herontwikkeling van industrieel erfgoed en 2) ontwikkeling van groen, woningbouw en cultuur, met als doel een gebiedsvisie te ontwikkelen.

De gemeente wil ook opnieuw bekijken wat de beste plannen zijn voor de gebouwen en de grond, en niet ineens alles verkopen. En: het was steeds al de bedoeling om in onze wijk een cultuurkwartier te realiseren, hoe gaat dat vorm krijgen?

- Het Leidse college heeft nu, anders dan het vorige college, de regie.

Hoe zit het participatietraject eruit?

- In de periode *14 november t/m 3 december* is een digitale enquête stadsbreed aangeboden, waaraan ook het Leiden Panel heeft deelgenomen.
- Op *12 december* is er van 19.00 tot 21.00 uur een open bijeenkomst in Nieuwe Energie, georganiseerd door de gemeente. Daar wordt Steenge als vz van de wijkvereniging geïnterviewd over de standpunten van de wijk.
- In *januari en februari 2019* worden thema- en verdiepingsdiscussies met belanghebbenden gevoerd in de vorm van thematafels. Die betreffen: 1) Leefbaarheid

en sociale veiligheid, 2) Groen en duurzaamheid, 3) Woningbouw, 4) Cultuur, horeca en economie en 5) Bereikbaarheid en parkeren.

- In *maart 2019* is de slotbijeenkomst.
- In het *tweede kwartaal van 2019* kan de besluitvorming over de gebiedsvisie in college en raad worden verwacht. Ná besluitvorming door het college en vóór die van de raad is er nog een inspraakmogelijkheid.

Het lijkt er volgens Steenge op dat het nieuwe college de zaken echt anders wil aanpakken dan het vorige. Het vorige college hield zijn kaarten tegen de borst, dit college is meer open maar geeft wel aan dat de bewoners niet (alleen) beslissen. Er is een breed uitgezette enquête gehouden, waarvan een eerste analyse op 12 december wordt gepresenteerd. Die betreft de gesloten vragen. De uitwerking van de open vragen komt later. En er komt een website waarop alle relevante documenten worden geplaatst. Voor de wijkvereniging is het belangrijk te weten wat stand beleid is en waar er nog manoeuvreerruimte is.

Het evenementenbeleid komt even aan de orde. Iemand in de zaal merkt op dat er onder het vorige college heel *sneaky* al acht behoorlijk pittige evenementen in de wijk zijn gefietst (op het Ambachtsplein). Steenge merkt op dat de wijk gaat participeren in de evaluatie van het evenementenbeleid.

Wie nemen deel aan de participatie?

De duvel en z'n ouwe moer:

- Bewoners, wijk- en buurtverenigingen aan en rond het Energiepark
- Binnenvest, politie, brandweer
- Woningcorporaties
- Vrienden van het Singelpark en andere groepen
- Culturele instellingen, creatieve en andere ondernemers
- Horeca, ondernemers, Centrummanagement Leiden
- MBE Groep en het burgerinitiatief Nieuw Leids Bolwerk
- Etc...

Deze lange lijst baart zorgen. Met name de horeca heeft ruim baan gekregen de afgelopen jaren. En sneeuwen onze standpunten niet onder, verwateren ze niet in dit grote gezelschap?

We moeten ervoor zorgen van niet. Daarom moeten we aan alle tafels meedoen en van tevoren goed nadenken.

Een aanwezige vraagt zich af of we er niet op moeten anticiperen dat we al op de 12de weggespeeld worden door de gemeente. Steenge gelooft niet dat dit gaat gebeuren: dit stadsbestuur is echt anders dan het vorige. Daar heeft hij vertrouwen in.

De huiskamergesprekken zijn begeleid door vrijwilligers van 'Leidse gesprekken', dat gespreksleiders levert. Er zijn acht sessies geweest waaraan 60 inwoners hebben deelgenomen. Steenge vertelt dat hij er, hoewel eerst sceptisch, veel positieve energie van heeft gekregen. Louk Box doet verslag. Hij schreef ook de voortreffelijke samenvatting van de rapportages.

2. Louk Box doet verslag van de huiskamergesprekken

De titel van Box' presentatie is:

Houd Maat! Visies van Leidenaren op ontwikkeling van het Energiepark in de Molenwijk en omliggende wijken.

Eerst enkele opmerkingen vooraf.

- De *overall* indruk van Box is dat het allemaal niet te groot moet worden: houd maat, is de belangrijkste boodschap uit de huiskamergesprekken.
- Verder wijst hij erop dat de huiskamergesprekken *een stap waren op weg naar participatie*: een probleem met inspraak is vaak dat inwoners niet goed weten wanneer ze precies hun vinger op moeten steken. Het is erg belangrijk om dat in de gaten te houden.
- Een visie op de stad en een visie op de wijk zijn twee verschillende dingen benadrukt Box, hoewel ze elkaar wel beïnvloeden. Voor beide geldt: visie, kansen en gevaren.
- Verslaglegging is belangrijk om kennis en betrokkenheid van bewoners te vergroten.

Visie op stad en wijk

Stad: Leiden is geen 'Klein Amsterdam'. Leiden moet niet buiten zijn schoenen gaan lopen, we hoeven hier geen Westergasfabriek.

- Het is zeker niet zo dat de buurt geen horeca en cultuur wil, daar is men niet tegen. Maar wel kleinschalig en niet zodanig dat de buurt erdoor wordt verpest. De beschikbaarheid van faciliteiten (theater, bioscopen, winkels) vindt men een groot goed.
- Voorzieningen: met mate(?)

- Er is overleg met de bewoners nodig. En, gemeente, zorg voor een helder beleid en een open en transparant participatieproces. Denk aan úw zaak maar ook aan ónze zaak.

Buurt: Noordvest/Molenbuurt betekent: rust, levendigheid, verscheidenheid en veiligheid.

- De nabijheid van openbare en andere voorzieningen wordt hogelijk gewaardeerd
- Vooralnog beperkte overlast van horeca/terrassen. Over de handhaving van de openbare orde is men somber.
- De overlast door dak- en thuislozenopvang wordt verschillend ervaren: meer én minder dan verwacht.
- Groen: gewenst en uitbreiden. Leiden is een van de minst groene steden van Nederland. Leefbaarheid en groen gaan hand in hand.
- Diversiteit dmv wonen, werken en leren.

Kansen

- Stad en wijk kunnen verschillende belangen hebben. Probeer duidelijk te maken dat de wijk van en voor de inwoners is.
- Een samenhangende en gedeelde visie is noodzakelijk. Samenhang wil zeggen: in uitgangspunten en zwaartepunten. Een gedeelde visie wil op zijn minst zeggen: delen met de inwoners van de buurt.
- Diversiteit in werken & leren: geef ruimte aan startende ondernemers (PLNT, Nieuwe Energie) en kleine bedrijven, met leerplaatsen voor mbo'ers en hbo'ers, aan kunstenaars, ambachtlieden, buurtwinkels en kleinschalige horeca. Ook hier geldt: houd maat.
- Diversiteit in wonen: betrek bewoners hierbij. Creëer een mix aan woonvormen zoals een-, twee- en meerpersoonshuishoudens, starters en senioren, sociale woningbouw gemixt met duurdere huurwoningen en koopwoningen. En kan de wijk niet iets betekenen voor de inwoners van het Doelencomplex die op termijn weg moeten?
- Diversiteit in recreatie: uitbreiding van het groen. Koester het! Creëer een plek voor ontmoeting, voor sport en voor spel! Het idee van het Singelpark wordt alom geprezen. Hier ligt een kans voor verscheidenheid en experiment.
- Vergroot de leefbaarheid en de sociale cohesie door middel van kleinschaligheid, duurzaamheid en veiligheid. Dat laatste is een groot goed waarvan sommigen vrezen dat

het teloor zal gaan.

Gevaren

- Een evenementenboulevard wordt zonder meer als het grootste gevaar beschouwd: zo'n initiatief staat haaks op de gewenste wijk.
- De stad slibt dicht, de overlast neemt toe. Wat heb je aan meer bezoekers van buiten die hier alleen een avondje komen feestvieren? Het verkeer neemt erdoor toe; er zijn zorgen over het parkeren van auto's en fietsen.
- Met een evenementenboulevard komt het welzijn in gevaar. Er zijn zorgen over de sociale veiligheid, over de handhaving van het alcoholverbod (Leiden heeft al bewezen de openbare orde niet te kunnen handhaven) en er komt een toename van geluidsoverlast en zwerfvuil.
- Wie draagt de kosten? De gemeente of de belastingbetaler?
- Voor wie zijn de baten? Heeft de buurt er wat aan als de jongeren naar de wijk trekken?
- Leiden, klein Amsterdam aan de Rijn of het huidige karakter behouden? Gemeente, leer van Amsterdam: te veel toeristen, te veel (grote) evenementen. Leer van de Westergasfabriek.

Conclusies van een lezer, nl. Louk Box

- Er is sprake van een unieke situatie. Een gemengde wijk, met industrie, openbare voorzieningen en bewoning, komt vrij. Dat gebeurt niet vaak in een stad.
- Nieuw college: *noblesse oblige*. Pak uw kans. En jullie, burgers, ook.
- De burgerbetrokkenheid groeit, zie ook het Nieuw Leids Bolwerk
- Vasthouden aan diversiteit in wonen, werken en recreëren, géén evenementenboulevard
- Er is een breuk met het recente verleden, namelijk het vorige college, dus: 1) Geen Amsterdam aan de Rijn, 2) Houd rekening met het woon- en leefklimaat van inwoners.

3. Tafeldiscussies: drie vragen voor drie groepen

De drie vragen zijn voor alle groepen hetzelfde en gericht op de vraag die Wiecher eerder stelde: hebben we niks belangrijks over het hoofd gezien.

- *Visie*: is er iets dat u aan de visie op de wijk zou willen toevoegen?
- *Kansen*: zijn er kansen vergeten die u in de samenvatting zou willen zien?
- *Gevaren*: zijn er zorgen/bedreigingen onvermeld gebleven die u alsnog benoemd wilt hebben?

Visie

Groep 1

- Voorbeelden van andere steden, neem Dordrecht (wijk Villa Augustus), Haarlem (daar is ook zo'n proces geweest, in het kader van een waterplan) en Enschede, de wijk waar de vuurwerkramp plaatsvond. Laten we die in groepjes bezoeken.
- Concreter formuleren, bijv. wat bedoelen we met cohesie en hoe kunnen we die bereiken?
- Migranten betrekken. Er wonen er veel in de wijk maar zijn niet te zien. Ook denken over hoe integratie te bevorderen.

Groep 2

- Onze wijk verbindt het centrum met 'noord'. Dat moet zo blijven. Een evenementenboulevard gaat als een scheidingsmuur werken.

Groep 3

- De bewoners zijn de basis: 1) Participatie: straks enkele bewoners per tafel. 2) Er vertrekken straks veel ambtenaren en andere witte boorden uit de wijk, wat komt daarvoor in de plaats? 3) Wat is precies de relatie met 2040? 4) Definieer schaal voor evenementen mbv bewonersparticipatie. Actieve ordehandhaving

Kansen

Groep 1

- Relatie met Leiden 2040: in dat kader werden 'rustzones' genoemd. Deze kans om in onze wijk een rustzone te maken komt maar één keer voorbij.
- Museum voor moderne kunst. Hebben we nog niet.
- Lawaailoze cultuur
- Energiethema uit het verleden doortrekken naar de toekomst: energiemuseum,

grootschalig groen in teken van klimaat (watervasthoudend/afstotend).

- Postvuurwerkwijk

Groep 2

- Nadruk op inhoud -> duurzaamheid, o.a. 1) Van cradle to cradle, bijv. groene daken, 2) De wijk als voorhoede 3) Ondergrondse garages en 4) Regionale uitstraling (men komt kijken hoe het - ook - kan)

Groep 3

- Gebiedsontwikkeling is voor de langere termijn.

Gevaren

- Hoogbouw. Néééé!
- Geluidsoverlast - NB het is niet gezegd dat kleinschalige evenementen niet met herrie gepaard gaan!
- Controleren verkeersontwikkeling
- Overlast die niet in vergunningen staat zoals van mensen die bijv. De Nobel verlaten: kotsen, piesen, schreeuwen etc.

Groep 2

- Geen hoogbouw
- Denk ook aan de stadsfauna, aan de vogels, de stadsdieren, de insecten

Groep 3

- Hoe houden we de monumentale panden in stand gezien isolatie-eisen e.d.
- De gemeente moet oog houden voor de gevolgen van allerlei plannen
- Wat zijn de kosten?
- Wordt de projectontwikkelaar straks ook verantwoordelijk gehouden voor de overlast?
- Wat als MBEG zich terugtrekt? Wordt de wijk dan doorverkocht aan een volgende partij?
- Gemeente moet zelf Leiden!

- Werken we mee aan onze eigen ondergang?
- Zien andere deelnemers aan het proces gevaren?

Procesopmerkingen uit de drie groepen

- Definieer kleinschaligheid en allerlei andere begrippen zoals cohesie, geluidsoverlast, hoogbouw, ontwerp schaal voor evenementen (waar wat?) mbv bewoners etc.
- Ontwikkel scenario's en reken die door (in het kader van de Garenmarkt was er kennelijk een goed contact met de gemeente. Gaan praten?)
- Werk plannen uit maar houd het reëel
- Blijf betrokken, de handdoek niet in de ring gooien
- Zorgen dat we niet worden uitgespeeld tegen andere belanghebbenden

4. Afsluiting

Wiecher Steenge sluit af. Hij geeft aan hoe het verder gaat.

- Het verslag van deze avond en de samenvatting van Louk Box worden op 12 december aangeboden aan wethouder Fleur Spijker.

OPROEP

- Bezoek de startbijeenkomst op 12 december in Nieuwe Energie, 19.00-21.00 uur.
- Neem deel aan het participatietraject Energiepark e.o. in het bijzonder aan...
- de Thematafels in januari en februari 2019

De wijkvereniging zal

- Waar mogelijk in het participatietraject ondersteunend zijn;
- Aanvullende huiskamergesprekken organiseren voor de verdiepingsdiscussies in februari 2019
- Etc... (geef het aan als u ergens behoefte aan hebt)